

Wijze opleggen voorlopige aanslag leidde tot kostenvergoeding bezwaarfase

Toelichting staatssecretaris van 16 juli 2012 nr. DGB 2012-3597 op intrekking lopende procedure Hoge Raad nr. 2012/02869 n.a.v. uitspraak Hof Den Haag van 1 mei 2012 nr. 2011/00428

De inspecteur heeft aan X bv een voorlopige aanslag (v.a.) VpB 2010 opgelegd. De aanslag is vastgesteld via geautomatiseerde verwerking. Hierbij is de belastbare winst geschat op het gemiddelde van de belastbare winsten volgens de laatste v.a.'s: over 2008 (winst € 80 400) en 2009 (winst € 40 000). In 2008 ontving X bv een bijzondere bate van € 54 000. Het betrof een liquidatie-uitkering van een stichting om de continuïteit van het bedrijf te kunnen waarborgen. X bv tekende bezwaar aan tegen de v.a. en verzocht om een kostenvergoeding voor de bezwaarfase. De inspecteur heeft de aanslag daarop verminderd en het belastbare bedrag vastgesteld op nihil. Het verzoek om een kostenvergoeding werd afgewezen.

In geschil is of X bv recht heeft op kostenvergoeding voor de bezwaarfase. Meer specifiek is in geschil of de inspecteur onrechtmatig (onzorgvuldig) heeft gehandeld door de betreffende aanslag op deze wijze op te leggen.

Rechtbank

De inspecteur heeft niet onzorgvuldig gehandeld door de v.a. automatisch vast te stellen, daarbij het gemiddelde van de belastbare winsten van de twee voorafgaande jaren in aanmerking te nemen en daarbij niet een nader onderzoek te doen naar eventuele bijzondere bate(n) in die jaren. En naar de vraag of deze bij de vaststelling van de v.a. al dan niet buiten beschouwing moet(en) worden gelaten. In hoger beroep oordeelt het hof anders.

Hof

De inspecteur heeft in dit geval onvoldoende aannemelijk gemaakt dat het handmatig raadplegen van de gegevens m.b.t. een bijzondere bate een dusdanig grondig onderzoek (als bedoeld in het arrest Hoge Raad van 10 juni 2011 nr. 2010/01744) zou vergen dat zulks niet in redelijkheid van hem verlangd kan worden. Door geen rekening te houden met de bijzondere bate, terwijl de inspecteur met dit gegeven ten tijde van het vaststellen van de v.a. zonder grondig onderzoek rekening had kunnen houden, heeft hij niet voldaan aan het vereiste van een zorgvuldige voorbereiding van de v.a., zodat X bv terecht aanspraak maakt op vergoeding van de kosten in de bezwaarfase.

De staatssecretaris laat weten dat hij zijn eerder ingestelde cassatieberoep intrekt. Ter toelichting merkt hij het volgende op.

Het hof heeft geoordeeld dat de inspecteur niet heeft voldaan aan het vereiste van een zorgvuldige voorbereiding van de voorlopige aanslag vennootschapsbelasting voor het jaar 2010, omdat de inspecteur geen rekening heeft gehouden met de bijzondere bate in de gegevens die hebben gediend ter vaststelling van de meest recente belastingaanslag over één van de twee voorafgaande jaren.

De Hoge Raad heeft in een aantal zaken waarin (te hoge) voorlopige aanslagen voor de inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen waren gebaseerd op eenmalig genoten inkomen in het voorafgaande jaar, beslist dat sprake was van een aan de inspecteur te wijten onrechtmatigheid als bedoeld in art. 7:15, lid 2, van de Awb (zie o.a. HR 10 juni 2011, nr. 10/01744, BNB 2011/241 en HR 10 juni 2011, nr. 10/02316, NTFR 2011-1317).

Naar het oordeel van het hof had in het onderhavige geval de inspecteur uit de aangifte over 2008, met daarin een bijzondere bate, zonder grondig onderzoek

kunnen afleiden dat de gegevens over 2008 niet bepalend konden zijn voor het bedrag waarop de aanslag voor 2010 definitief zou worden vastgesteld. Anders dan waar het hof van uit lijkt te gaan, is mijns inziens niet relevant dat er een bijzondere bate is opgenomen in de aangifte, maar is relevant of sprake is van een eenmalige bijzondere bate. Slechts een eenmalige bijzonder bate dient buiten aanmerking te worden gelaten bij het vaststellen van de voorlopige aanslag. Vanwege het ontbreken van een toelichting in de aangifte zou het incidentele karakter van de bijzondere bate slechts na grondig onderzoek kunnen worden vastgesteld. Dan kan mijns inziens niet gezegd worden dat sprake is van een onzorgvuldige voorbereiding van de voorlopige aanslag door bij het opleggen van de voorlopige aanslag geen rekening te houden met de bijzondere bate. Een andersluidend oordeel van het hof had naar mijn mening meer voor de hand gelegen.

Gelet op met name het arrest HR 10 juni 2011, nr. 10/02316, NTFR 2011-1317, is het echter niet zeker of het vorenstaande voor de Hoge Raad voldoende reden is om de uitspraak te casseren. Daar komt nog bij dat het (financiële) belang bij het instellen van cassatie beperkt is, nu ingevolge art. 27 van de Wet VpB 1969 voor voorlopige aanslagen vennootschapsbelasting over tijdvakken die aanvangen op of na 1 januari 2012 een herzieningsprocedure is gaan gelden en voor een herzieningsverzoek geen kostenvergoeding wordt toegekend. Ik geef er derhalve de voorkeur aan te berusten in de uitspraak van het hof.